

**LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS**

TREMŲINIUS

2004 m. rugpjūčio 26 d.

Nr. 35 (616)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Šimtai tūkstančių Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonių nutiesė gyvą Baltijos kelią susikibę rankomis nuo Vilniaus iki Talino, kai 1989 m. rugpjūčio 23-iąją minėjome Ribentropo-Molotovo pakto 50 metų. Šiandien prisimename tą nuostabų pakilimą, kai stovėjome petys į petį, kai liepsnojantys laužai simbolizavo mūsų tautų ryžtą ginti Laisvę ir Nepriklausomybę. Tuomet susikibę rankomis galvojome, kokie mes vieningi, kokie artimi, ir buvome labai laimingi.

Minint Baltijos kelio 15-ąsias metines pirmadienį Lietuvoje istorine trasa buvo pervežta simbolinė gyvų lauko gėlių puokštė. Puokštės kelias prasidėjo Vilniuje skambant istorinei Baltijos kelio dainai. Perduodami ją vieni kitiems nuo Gedimino kalno iki Katedros aikštės nešė jaunuoliai, kurie būdami vaikai prieš 15 metų dalyvavo akcijose. Buvę Sąjūdžio Seimo nariai, Baltijos kelio organizatoriai leisdami iš rankų į rankas perdavė puokštę prie specialaus automobilio. Ji buvo vežama iki Saločių pasienio perėjimo punkto prie sienos su Latvi-

Kelias į Laisvę

Paminėtos Baltijos kelio 15-osios metinės

Jono Sakelio nuotr.

Simbolinė gėlių puokštė vežama zarasiškams

LPKTS Kauno skyrius gėles padės prie Laisvės paminklo

ja. Miestų ir rajonų atstovai puokštę perdavė vieni kitiems tose vietose, kur 1989 m. stovėjo Baltijos kelyje. Dabar čia stovi koplytstulpiai, atminimo ženklai. Susirinkę žmonės dainavo, prisiminė istorines akcijos akimirkas. Plevėsavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavos, degė laužai.

Kaip ir prieš 15 metų

Kaune renginiai prasidėjo šv. Mišiomis Įgulos bažnyčioje. Lietuvos politinių, kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno skyrius paminėti Juodojo kaspino dienos ir prisiminti Baltijos kelio 15 metų sukvieta į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį. Gėlių puokštės buvo padėtos prie Nežinomo kario kapo ir Laisvės paminklo. Po iškilmingo minėjimo muziejaus sodelyje vyko iškilmingas memorialas Petrašiūnų kapinėse.

Kauno miesto ir rajono žmonės į Baltijos kelią važiuojo į Šilus, netoli Ukmergės. Gėlių puokštę prie Šilų atve-

(keliami į 5 psl.)

Aktualijos

- Olimpinių čempionas V. Alekna vėl laimėjo aukso medalį!
- Tėvynės sąjungos pirmininkas Seimo narys A. Kubilius Seimui pateikė pasiūlymą keisti Atmintinų dienų įstatymą - rugpjūčio 23-iąją, Juodojo kaspino dieną, pavadinti Baltijos kelio diena.
- Buvęs vyriausiasis euroderbybininkas P. Auštrevičius svarsto galimybę šį rudenį vykiančiuose Seimo rinkimuose dalyvauti savarankiškai.
- Gavęs Rusijos prezidento V. Putino kvietimą dalyvauti 2005 m. gegužės 9-osios renginiuose, Lietuvos Respublikos Prezidentas V. Adamkus pateko į sudėtingą situaciją. Dalyvauti pergalės kare prieš fašistinę Vokietiją 60-mečio minėjime pakviesti ir Latvijos bei Estijos vadovai. Tačiau ši data sutampa su Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupacija.
- Seimas po ilgų ginčų neeilinėje sesijoje pritarė Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo projektui.
- Į Palangoje rengiamą tradicinį 8 Baltijos ir Siaurės šalių užsienio reikalų ministrų susitikimą Lietuvos užsienio reikalų ministras A. Valionis pakvietė Latvijos, Estijos, Danijos, Islandijos, Norvegijos, Suomijos ir Švedijos užsienio reikalų ministrus.
- Jei asmens tepatybės kortelės kreipiamasi vėliau nei iki 18 metų, gali kilti rūpesčių dėl pilietybės. Kai piliečiui daugiau nei 18 m., tėvų susitarimas bei prašymas dėl vaiko pilietybės negalioja. Reikia papildomų įrodymų.
- Rusijos keleivinis lėktuvas, kuriuo skrido daugiau kaip 40 žmonių, sudužo į pietus nuo Maskvos. Kito lėktuvo nuolaužas ir žmonių kūnus gelbėtojai rado Rostovo aps. Kaminsko-Šachtinsko rajone. Ir JAV valdžia susirūpinusi dėl šių lėktuvų katastrofų. "Mes labai susirūpinę dėl šių žinių ir atidžiai stebime įvykius. Mėginsime išsiaiškinti, kas įvyko", - pareiškė oficialus JAV valstybės departamento atstovas.

Dėmesio!

Priimami vardiniai akmenys iš norinčiųjų įamžinti buvusių tremtinių, politinių kalinių, laisvės kovų dalyvių atminimą Klaipėdos memorialo prie Tautos kančios paminklo (S. Daukanto g.).

Kreiptis į LPKTS Klaipėdos skyrių, Liepų g. 3. Tel. (8-26) 493476, 410470.

Nutautinimas tęsiamas ir dabar

Rugpjūčio 19 d. "Vilnijos" draugijos iniciatyva Kauno įgulos karininkų ramovėje įvyko konferencija "Vilniaus netektis ir grįžimas (1919-1939)"

Įžanginį žodį tarė draugijos pirmininkas humanitarinių m. daktaras Kazimieras Garšva: "Šiomet minime keletą Vilniaus kraštui ir Lietuvai svarbių sukakčių. Sukanka 85 metai, kai Lenkija 1919 m. (balandį) okupavo dalį Lietuvos teritorijos - nuo Gardino iki Vilniaus; rugpjūčio 23 d. sukanka 85 m., kai buvo įvykdytas Lenkų karinės organizacijos sąmokslas, kurio tikslas - užimti Seinus, Kapčiamiestį, Veisiejus, Lazdijus; sukanka 85 metai, kai rugpjūčio 28-osios naktį nepriklausomos Lietuvos saugumas suėmė 117 Lenkų karinės organizacijos narių ir sutrukdė jiems paskelbti, jog sukilęs kraštas nuvertė "vokiečių statytinės tarybos" valdžią ir "prašo" Lenkijos

pagalbos atnaujinti uniją.

Lietuvoje minimos Armijos krajos ir Vietinės rinktinės susidūrimų bei aukų ir netekčių 60-osios metinės. Minėjimai buvo surengti tose vietovėse, kur vyko aršūs mūšiai. Šiomet sukanka 65 metai, kai Vilniaus kraštas grąžintas Lietuvai, Vietinės rinktinės įkūrimo 60-metis."

"Vilnijos" draugijos pirmininkas kvietė konferencijos dalyvius pasidalyti samprotavimais, gyvus anų dienų liudininkus - prisiminimais apie okupacijų padarinius. Konferencijos pabaigoje buvo priimtos keturios rezoliucijos, kurios, kaip vylėsi jos dalyviai, galėtų atverti kelius objektyvesnei istorinei tiesai.

(keliami į 5 psl.)

Kiek nuolaidžiausime?

Dar 1992 m. birželio 14 d. tautos referendumu nutarta pareikalauti, kad Rusija - SSRS teisių ir turto perėmėja - atlygintų okupacijos metu padarytą žalą. Deja, visos mūsų valstybės vyriausybės per 12 metų nesugebėjo ar nenorėjo rimtai imtis jo vykdyti. Skaudžiausiai nukentėję buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, partizanai ir jų šeimos taip ir nesulaukė žalos atlyginimo, reikalingo sunkių prievartos metų palaužtai sveikatai stiprinti, ūkiui atkurti, gyvenimui gerinti.

Ne kartą spaudoje buvo primenamas šis aktualus mūsų šaliai klausimas, tačiau valdžios vyrams jis pasirodė per sunkus. Nedaugelis politikų ar suinteresuotų asmenų galėtų atsakyti, kas buvo daroma ir kas padaryta vykdant referendumo nutarimą dėl elementaraus teisingumo - atlyginti skriaudą.

Nesulaukdami informacijos apie valstybės veiksmų re-

zultatus, žmonės ėmė rašyti prašymus Lietuvos Respublikos prezidentui, ministrui pirmininkui, Seimui dėl žalos atlyginimo, nes už pabrangusius ir vis brangstančius vaistus, medicinos tyrimus, gydytojų konsultacijas mažas pensijas gaunantys nukentėję nuo okupacijos asmenys nepajėgia susimokėti, o valstybė atėmė iš jų turėtas mažas lengvatas. Į prašymus atsakoma gana išsamiai, o tarp eilučių galima perskaityti, kad tokie prašymai beprasmiški.

Štai ką rašo viename tokių atsakymų Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Rytų Europos ir Vidurinės Azijos departamentas: "Manome, kad jūsų laiške keliamas klausimas priklauso nuo Lietuvos Respublikos Seimo 2000 m. birželio 13 d. priimto Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo" įgyvendinimo.

(keliami į 4 psl.)

Kam ir kodėl reikalingi "tautos gelbėtojai"?

Seimo narys Andrius Kubilius rašo: "Atrodo, kad Lietuvoje nieko nei stebina, nei gąsdina, nei jaudina tai, kad du asmenys, kilę iš Rusijos ir ne taip seniai atsiradę Lietuvoje, pastaruosius kelerius metus Lietuvos gyvenimui daro tokią ryškia įtaką. Dideliais pinigais ir viešai deklaruotais." (*Tremtinys Nr. 34, 2004-08-19*)

Svarstyti vien pinigų įtaką būtų tikrai per maža. Pinigai – tai tik priemonė visiškai konkrečiam tikslui pasiekti. "Rusija turi aiškia nacionalinę strategiją, kaip susigrąžinti savo įtaką ten, kur per pastarąjį dešimtmetį ji buvo bent formaliai prarasta", – tęsia savo mintį A. Kubilius. Strateginiai imperiniai interesai ir buvo, ir liko tokie patys. Keičiasi tik taktika. Rusija buvo priversta nusišypsoti pro sukąstus dantis, kai Lietuva ir kitos Baltijos valstybės tapo NATO ir Europos Sąjungos narėmis. Pasidarė aišku, kad šiuo metu mošuoti atominiu vėždu ar telkti tankų divizijas pasienyje kažkelintam svetimų teritorijų "išvadavimui" tiek politiniu, tiek kariniu, o ir ekonominiu atžvilgiais neparanku. Tačiau liko laisvos rankos veikti Lietuvos ekonomiką ir socialinę sferą.

Pseudomokslai apie pasaulinę revoliuciją ir šviesų komunizmo rytojų bankrutavimą ir jais Lietuvos gyventojų, kaip ir anksčiau, sužavėti nepavyktų. Socialinėje ir ekonominėje sferose sunkumų, nesklaidumų, neišspręstų ar taisytinų reikalų visais laikais ir be jokios išimties visose šalyse buvo, yra ir negali nebūti ateityje. Taigi visur, taip pat ir Lietuvoje, rasis gyventojų, kuo nors nepatenkinimų ir laukiančių pagerėjimo. Tačiau esmė – ne tikri ar tariami sunkumai, o jų palyginimas su kitų šalių pasiekimais. Rusija neturi nei ekonomikos, nei socialinės srities sektinų pavyzdžių, tad jos agentai darbuojasi Lietuvoje vengdami lyginti čionykštį gyvenimą su Rusijos Federacijos tikrove.

"Centro" specialistai analizuoja susiklosčiusią padėtį mūsų šalyje, stengiasi išsiaiškinti buitines, socialines bėdas, nepriteklus, kurie vargina mažiau pasiturinčius gyventojus. Domimasi, ką kalba žmonės ir ką jie norėtų labiausiai išgirsti. Daug skiriama dėmesio palyginimams su sovietmečio "laimėjimais", pavyzdžiui, "prie sovietų valdžios bedarbių nebuvimo", "sugriovė kolūkius, nėra pirminko, kuris karvutei ganiavos skyrė", "anksčiau rajkomo sekretoriui pasiskųsti galėjai, o dabar partijų daug, nežinia, į kurią kreiptis..." Apie Rusijos kaimo bekrastį skurdą Archangelsko partiečiai nė iš tolo neužsimena, tačiau visos sėkmingos lietuvių pastangos atsikratyti sovietmečio palikimo ir teigiami žemės ūkio, ekonomikos, užsienio ir vidaus politikos pokyčiai totaliai peikiami ir neigiami.

Dar vienas būdingas muilo burbulas – jokiais ekonomiais skaičiais

mais ar prognozėmis neparemta, vien pažadais grįsta "programa" per trumpą laiką išspręsti visas "vidaus" problemas. Paprasti žmonės neturi galimybės patikrinti, ar gali būti įgyvendinti tokie pažadai. Dažniausiai jie net neįtaria ir nesusigauja, kad toks žadamas mūsų šalies vidaus reikalų "sprendimas" iš tiesų tėra strateginis "artimojo užsienio" politikos kėslas – eilinė apgaulė, slepianti tikrąjį siekį – laimėti Seimo rinkimus.

Aktyviai veikiama per žiniasklaidą, stengiamasi, kad kuo mažiau būtų šnekama, rašoma ir rodoma tikrosios sumaišties priežastys Lietuvoje. "Centru" itin rūpi, kad aukščiausiosios valdžios institucijos ir valstybės saugumo tarnybos kuo ilgiau neįvardytų seniai suvoktos grėsmės nacionaliniam saugumui, iki šiol neįvilktos į teisės akto formą.

Dar viena būtinoji "Centro" suplanuota funkcija – nepalaujamai skleisti dezinformaciją per visas prieinamas visuomenės informavimo priemones, kad visos politinės jėgos atkūrus nepriklausomybę nesugebėtų valdyti šalies, taigi ir pati nepriklausomybė yra nieko verta. Tačiau kol ją tenka kęsti, reikalinga nauja, švari, nekorumpuota, dar prie "valdžios lovio" neprišokusi "partija", žinanti, kaip negaišuoju išbristi iš visų įmanomų bėdų. Tačiau svarbiausias protų sumaištis ir Seimo užvaldymo planuotojų akcentas vis dėlto yra jau kartą mūsų šalyje mėgintas būdas – įpiršti rinkėjams "tautos gelbėtoją".

Kaip sporte, taip ir FSB veikloje pralaimėjimų ir laikinų atsitraukimų išvengti nepavyksta. Po sėkmingo starto į prezidento postą ir neplanuoto pralaimėjimo su pirmuoju "gelbėtoju" išvedamas į sceną seniai rengtas kitas "pranašas". Minios apgaulės teorija ir jos triukai nėra naujiena. Ne naujiena ir apsišaukėliai. Brandžios demokratijos sąlygomis, kai šalyje veikia kelios tradicinės politinės partijos, tokio tipo "gelbėtojai" turi labai nedaug galimybių išsiveržti į politikos olimpą. Posovietinėje visuomenėje galimybių žymiai daugiau. Kokios savybės būtinos rengiamam apsišaukėliui?

Pirmausia jis turi tapti populiarus. Plačiai žinomu ir dar įtakingu visuomenėje žmogumi gali tapti tik tas, kuris turi pinigų. Ir antroji būtinoji sąlyga – turėti daug pinigų. Kol tam tikros valdžios institucijos dar negeba pakankamai efektyviai kontroliuoti, iš kokių šaltinių finansuojamos nacionaliniam saugumui grėsmę keliančios akcijos, pinigų netrūksta bet kokio masto provokacijoms. Tuo buvo įsitikinta ne vieną kartą. Pinigai reikalingi ne tik rinkėjams vaišinti alumi ar ledais pramaišiu su pažadais, bet ir rimtesniems veiksams, sakysim, ardomajai, visuomenę demoralizuojančiai propagandai.

(keliami į 4 psl.)

Stiprinti bendro darbo galimybes

Visos politinės partijos šiuo metu formuoja savo kandidatų būsimuose Seimo rinkimuose sąrašus. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga suvienijusi savo jėgas su Tėvynės sąjunga aktyviai dalyvauja šiame atsakingame Lietuvai procese. LPKTS savo atstovus kandidatais į Seimą deleguoja per TS Politinių kalinių ir tremtinių frakciją. Siūlomų kandidatų sąrašas buvo reitinguojamas frakcijos skyriuose ir jos taryboje, įtrauktas į bendrą TS kandidatų sąrašą pagal LPKTS ir TS jungimosi sutarties normas. Visas toks sąrašas buvo reitinguojamas rugpjūčio 7 d. Ariogaloje įvykusiame TS tarybos posėdyje. Ten pat buvo nuspręsta papildomai šį sąrašą reitinguoti visuose TS skyriuose.

TS Kauno miesto skyriuose kandidatų į Seimo narius sąrašo reitingavimas vyko kiek neįprasta tvarka – atsiskaičius sukviesti visų narių susirinkimus. Paskirtose vietose keletą dienų budėjo reitingavimo komisijos. PKTF nariams, dalyvavusiems

šiuo reitingavimo procese, iškilo klausimas – koks likimas laukia PKTF anksčiau reitinguotų ir deleguotų į sąrašą kandidatų. Ar reikėjo šių kandidatų reitingavimą įtraukti į paskutinį reitingavimą TS skyriuose? TS galėjo pasiūlyti sąrašą, kuriame kandidatų skaičius du kartus viršija įstatymu numatytą jame narių skaičių. Tačiau tokiam išplėstame sąrašo sudėtinga orientuotis eiliniam partijos nariui. PKTF nariai teigiamai vertina ir palaiko dabartinius Seimo narius iš TS, mano, kad jų būrį turi papildyti Kauno miesto politikai, tarp jų turi atsirasti vietos buv. politinių kalinių ir tremtinių atstovams, kurių pirmumas numatytas PKTF valia. Toks tarpusavio supratimas padės sustiprinti TS ir LPKTS ryšį. Šiuo metu PKTF yra jungiamoji gija įgyvendinant dešiniųjų jėgų jungimosi idėjas ir siekiant bendro tikslo – įgyvendinti valstybėje teisingumą bei ugdyti pilietinę visuomenę.

Vytautas GULIOKAS

Dėl Rusijos šaltojo karo naujomis sąlygomis

Europos Parlamento nario
Vytauto LANDSBERGIO pareiškimas

Rusijos šaltasis karas prieš Baltijos šalis vyksta visą laiką nuo pat jų nepriklausomybės atkūrimo ir net anksčiau, avansu. Kuo tik jos nebuvo kaltinamos pasauliui: kad skriaus kitataučius, kad jų laisvės sąjūdžiams vadovauja avantiūristai, kenkiantys pasaulio tvarkai ir norintys perrašyti Antrojo pasaulinio karo istoriją, kad lietuviai, latviai ir estai prasimano kažkokias sovietų okupacijas ir nebūtus nuostolius, o Lietuva dar trukdo Rusijos piliečiams laisvai važinėti savo valstybėje nuo Kaliningrado iki Kurilų!

Tas repertuaras, nedaug keičiamas, naudojamas ligi dabar. Tai tikras psichologinis, propagandinis, karinis ir ekonominis karas prieš tris Baltijos valstybes, ne kartą buvęs vadinamas tebesitęsiančiu šiame regione Rusijos šaltuoju karu.

Jo tikslai būdavo aiškūs: sutrukdinti demokratiniam Vakarams remti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę, po to – kad šiukštu nekviestų į NATO, o ir priimdami į Europos Sąjungą paliktų Rusijai čia ypatingų teisių. Pralaimėjo, bet negalutinai. Iš tos programos Lietuva dar turės nesiliaujantį spaudimą sudaryti ilgalaikę, t.y. amžiną, karinio tranzito per savo teritoriją sutartį; visos trys šalys – trukdymų rusų ir kitoms mažumoms integruotis į jų visuomenes; triukšmą kiekvieną kartą, kai išvaromi Rusijos šnipai. Dabar tokį triukšmą ir kerštavimą patiria Lietuva. Tai

rodo, kad ir Baltijos valstybių įstojimas į NATO ir ES nesumažino Rusijos hegemoninių troškimų gąsdinant reikalauti nuolaidų, vienu ar kitu būdu satelizuoti buvusias kolonijas, per jas skverbtis ir į NATO paslaptis, ir į Europos Sąjungą – bent į jos fondus.

Vienas įprastinių Rusijos politikoje spaudimo būdų yra sukelti įtampą ir tuoj skūstis, kaltinti, kad pablogėjo santykiai. Lietuvos atžvilgiu šis dar kartą naudojamas būdas gali turėti ir papildomą tikslą. Artėja Seimo rinkimai. Paskleidus per žiniasklaidą ar politikus, kad atseit Lietuvos Vyriausybė "pablogino santykius" su Rusija ir tai atsiliesią ekonomikai būtų suteikta propagandinės medžiagos revanšistinėms prorusiškoms jėgoms. Jos ir pačios neturi nieko prieš daryti visokių nuolaidų Lietuvos suvereniteto ar vakarietiškos orientacijos sąskaita, nes žino, kad už tai atsilyginama nuo degalinių iki finansinės pagalbos rinkimuose. O dabar dar štai tokia šauni korta populistinė: "troikos" rinkimų kampanijai – santykiai pablogėjo, tai mes rinkimus laimėję juos pagerinsim ir visi varguoliai ir turtuoliai gerai gyvens!

Neabejotina, kad Lietuvoje lengvatikių, kaip visuomet, netrūks. Todėl ir Maskvos parodomųjų žingsnių kad "santykiai blogėja", per porą mėnesių galime laukti vis daugiau. Til nereikia nei jaudintis, nei Lietuvo vardu beprasmiškai teisintis.

Žinios iš Seimo

Partijų reklaminiai žaidimai tęsis

Rugpjūčio 23-iąją paminėjus gražią Baltijos kelio sukaktį buvo baigta neeilinė sesija, kuri praktiškai buvo sušaukta galimos korupcijos tarp politikų sukkelto skandalo problemoms spręsti.

Šios sesijos metu buvo nutarta iš valstybės biudžeto parlamentinėms politinėms partijoms papildomai skirti 5 mln. litų, kad partijoms nereikėtų būti priklausomoms nuo rėmėjų. Bet Tėvynės sąjungos frakcija su A.Kubiliumi priešaky mėgino Seimą įtikinti, kad vien papildomais pinigais minėtų problemų išspręsti negalima. A.Kubilius ir J.Razma pateikė visą pasiūlymų paketą, ką reikėtų daryti, kad partijose nekiltų korupcinių skandalo. A.Kubilius paragino uždrausti politinę reklamą televizijoje, mat ji yra labai brangi, daugiausia surija partijų lėšų, o politikai, užuot kūrę idėjas, kaip tvarkyti valstybę, turi staipytis prieš kameras ir vaizduoti juokdarius arba didvyrius. Priklausomai nuo skonio ir nuo to, ko reikalauja žiūrovai. Iš pradžių Seimas šiam sumanymui pritarė. Bet jau kito posėdžio metu pasipriešinus transliuotojų atstovams Seimas neišdrįso prieš rinkimus visiškai uždrausti politinės reklamos televizijoje. 20 parlamentarų balsavus už, 12 - prieš ir 16 susilaikius pasiūlymas nesulaukė pakankamos paramos, nors praėjusią savaitę Seimas po svarstymo jam ir buvo pritaręs. Minėtą nuostatą pasiūlęs išbraukti Teisės ir teisėtvarkos komitetas savo išvadoje teigia, jog visiškas reklamos uždraudimas iki rinkimų yra neįgyvendinamas. Tokius argumentus TTK pirmininkui socialdemokratui Julijui Sabatauskui praėjusią savaitę savo laiške pateikė Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos pirmininkas Paulius Kovas. Anot P.Kovo, reklamos uždraudimas pažeistų teisėtų lūkesčių principą, nes su partijomis jau yra sudarytos sutartys dėl reklamos transliavimo. Išlaidos reklamai televizijoje sudaro didžiąją rinkimų kampanijų išlaidų dalį.

Tačiau pataisos iniciatorius opozicinės Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos seniūnas A.Kubilius pareiškė, jog Seimo balsavimas parodė politinės valios stoką "kovoti su korupcija", kurią kelia dideli pinigai.

Nepritaręs politinės reklamos uždraudimui iki rinkimų Teisės ir teisėtvarkos komitetas pasiūlė pavesti Vyriausybei iki kitų metų sausio 1 dienos parengti įstatymų projektus dėl reklamos uždraudimo.

Pasak A.Kubiliaus, būta ir kitų priežasčių, dėl ko Seimas nepriėmė jo siūlomų pataisų. Paskutinę balsavimo dieną Seime spaudos konferenciją surengė Seimo narys V.Uspaskichas, neva protestuodamas prieš sprendimą paskirti pagrindinėms partijoms iš biudžeto kelis milijonus litų ir ketinimus uždrausti politinę reklamą. Jis pagrašino nedalyvausiąs Seimo posėdžiuose, nors mandato neatsisakė.

Vis dėlto Seimas priėmė Politinių partijų, politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymą.

Jame apribotas fizinių ir juridinių asmenų aukų dydis partijoms iki 300

minimalaus gyvenimo lygių (dabar apie 37,5 tūkst. litų). Partijai leista paimiti neriboto dydžio paskolą iš banko. Siekiant užtikrinti didesnę skaidrumą politinės kampanijos finansavimo sutartys turės būti sudaromos raštu ir skelbiamos viešai, draudžiami įsipareigojimai asmeniniams, privatiems ar grupiniams aukotojų interesams, taip pat slapti susitarimai. Iš viso rinkimų kampanijai daugiamandateje apygardoje partija galės išleisti iki 3,9 mln. litų, jeigu keltų kandidatų visose, t.y. 71-oje daugiamandateje apygardoje - dar 5,2 mln. litų. Numatoma, jog naujasis įstatymas įsigalios rugsėjo 10 dieną, jeigu jam pritarės Prezidentas.

TS ir liberalcentristai pasirašys susitarimą

Suprasdama, kaip svarbu šiuose Seimo rinkimuose kuo daugiau vietų laimėti dešiniuosius ir centristinėms politinėms jėgoms, kad sukurtų kuo stipresnę atsvarą rusų V.Uspaskicho partijai, Tėvynės sąjunga su Liberalų ir centro sąjunga derasi dėl vienmandačių apygardų.

Šios dvi partijos ketina pasirašyti susitarimą dėl bendradarbiavimo Seimo rinkimuose. Taip ketinama užbaigti jau kurį laiką vykusias derybas dėl vienmandačių apygardų pasidalijimo, palaikymo per antrąjį rinkimų turą bei porinkiminės koalicijos sudarymo.

Šios partijos susitarė nekonkuruoti dvidešimtyje, daugiausia rajonų, rinkimų apygardų. Iš viso Lietuva yra suskirstyta į 71 vienmandatę apygardą.

Pasak Jurgio Razmos, Vilniuje sutarta nekonkuruoti tik dviejose apygardose. TS sutiko nekelti savo kandidato Fabijoniškių rinkimų apygardoje, kur sėkmę mėgins Seimo narys Raimondas Šukys. Šeškinės rinkimų apygardoje liberalcentristai palaikys ne savo, o TS kandidatą - Audronių Ažubalį. "Yra didelė tikimybė, kad didžiuosiuose miestuose bent vienas iš mūsų kandidatų pateks į antrąjį turą, kai kuriais atvejais - gal ir abu. O rajonuose viena ar kita partija yra gerokai stipresnė, todėl daugiau prasmės susitarti", - pabrėžė J. Razma.

Liberalų ir centro sąjungos pirmininkas Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas ketina kandidatuoti Kėdainių rinkimų apygardoje. Čia jis susirungs su didelį palaikymą turinčiu populistine vadinamos Darbo partijos lyderiu Viktoru Uspaskichu. Tėvynės sąjunga sutiko šioje apygardoje nekonkuruoti su liberalcentristais.

Susitarime deklaruojamos bendros politinės vertybės, nurodytos vienmandatės apygardos, kuriose bus keliami tik vienos ar kitos partijos kandidatai. Likusiose apygardose abi partijos kels savo kandidatus, tačiau pasižadės laikytis korektiškos rinkimų kovos taktikos ir nekritikuoti vieni kitų.

TS ir liberalcentristai taip pat ketina susitarti dėl paramos tiems partijų kandidatams, kurie pateks į antrąjį Seimo rinkimų turą. Jei kurioje nors apygardoje antrajame rinkimų ture liks abiejų partijų atstovai, taip pat žadama vadovautis susitarimu kovoti korektiškai.

Ingrida VĖGELYTĖ

Užsienyje

Pavojinga nežinomybė

Irako teroristai savižudžiai surengė pasikėsinimus prieš du laikinosios Irako vyriausybės ministrus. Ministrui liko gyvi, bet žuvo keliolika žmonių, tarp jų keletas ministrų asmens sargybinių. Visa tai rodo, kad Irako teroristai iš dalies keičia taktiką ir vis dažniau savo smūgius nukreipia prieš pačių irakiečių administraciją. Aišku, nepamirštant terorizuoti ir amerikiečių bei jų sąjungininkų karių. Kaip pranešė JAV laikraštis "USA Today", liepos mėnesį amerikiečių ir jų sąjungininkų karinės pajėgos kasdien vidutiniškai buvo užpuolamos po 49 kartus. Liepos mėnesį teroristai surengė 1415 išpuolių. Visa tai kelia vis didesnę nerimą Vašingtone. Prezidentas Džordžas Bušas surengė pasitarimą Irako klausimu su savo svarbiausiais kariniais patarėjais ir ekspertais. Be gynybos ministro Donald Ramsfeldo ir patarėjos nacionalinio saugumo klausimais Kondolizos Rais, šiame pasitarime dalyvavo generalinio štabo viršininkas Ričardas Mejersas ir viceprezidentas Dikas Čėinis. Vaizdo kanalu pasitarime dalyvavo ir JAV kariuomenės Irake vadas generolas Džordžas Keisis.

Nesibaigiantys neramumai Irake kelia rūpesčių prezidentui Džordžui Bušui ir todėl, kad artėja JAV prezidento rinkimai. Demokratų kandidatas į JAV prezidento postą Džonas Keris nepraleidžia progos užsipulti prezidentą Dž. Bušą, kad jis įklampino Ameriką į karą Irake, kuris esą labai brangiai kainuoja amerikiečių mokesčių mokėtojams. Dėl karo brangumo niekas ir nesiginčija, tačiau netgi Dž. Bušo oponentai pripažįsta, kad JAV neturėjo kitos išeities, kaip nuversti tarptautinį terorizmą globojusį diktatorių Sadamą Huseiną. Primenama, jog to nepadarė galėjo kilti grandininė reakcija. Juk niekam ne paslaptis, kad radikalieji islamistai siekia užgrobti daug naftos išteklių turinčias arabų valstybes. Pirmiausia Saudo Arabiją. Tokiu atveju visos milijardinės pajamos iš naftos atitektų tarptautiniams teroristams.

Kaip toliau elgsis Vašingtonas, gana aišku. Trauktis iš Irako jokių būdu negalima, nes tai sukeltų dar didesnę tarptautinio terorizmo pavojų. Ne tik Amerikai, bet ir visam pasauliui.

"Rinkimai" kanonadai aidint

Rusijos prezidentas V.Putinas netikėtai apsilankė Čečėnijoje prieš pat rugsėjo 5 d. numatytus Čečėnijos "prezidento" rinkimus. Rinkimai paskelbti priešlaikiniais, mat gegužės mėnesį per pergalės paradą Grozne

buvo nužudytas Kremliaus statybinis Čečėnijos "prezidentas" Achmadas Kadyrovas. V.Putinas daugiausia bendravo su A.Kadyrovo sūnumi Ramzanu ir naujuoju V.Putino favoritu Čečėnijos vidaus reikalų ministru Alu Alchanovu, kuris tikriausiai užtikrinti laimės prezidento rinkimus. Be to, V.Putinas padėjo gėlių ant žuvusio A.Kadyrovo kapo ir liaupsino velionį "už drąsą ir sąžiningumą". Iš šio sukčiaus ir labiausiai korumpuoto veikėjo vadinimo "sąžiningiausiu" šaipėsi netgi Rusijos žiniasklaida. Juk pats V.Putinas puikiai žino, kad beveik visi milijonai, skirti iš Rusijos valstybės biudžeto Čečėnijai "atstatyti", nusėdavo A.Kadyrovo ir jo klanų kišenėse. Tą patį dabar daro ir A.Kadyrovo sūnus Ramzanas, vadovaujantis vadinamųjų saugumo pajėgų smogikams. Šios saugumo pajėgos suformuotos iš įvairaus plauko kriminalinių nusikaltėlių ir banditų, o paprasti Čečėnijos gyventojai jų bijo kur kas labiau nei rusų okupacinės armijos kareivių, kurie irgi plėšia.

Trumpo vizito metu V.Putinas vėl kategoriškai atmetė Čečėnijos prezidento Aslano Maschadovo pasiūlymą pagaliau sėsti prie derybų stalo ir baigti nesibaigiantį kraujo liejimą. Pasak V.Putino, visi čečėnų kovotojai turi būti sunaikinti. Be to, jis pasigyrė, jog tas laikas jau ne už kalnų. Tačiau apie galutinius čečėnų laisvės kovotojų sunaikinimo terminus V.Putinas jau kalbėjo nesuskaičiuojamą daugybę kartų. Vienas iš Čečėnijos kovotojų vadų Šamilis Basajevs pareiškė, kad ir naujas Čečėnijos "prezidentas" susilauks tokio pat likimo kaip ir jo pirmtakas A.Kadyrovas. Kovotojų ryžtą ir okupacinės armijos bejėgiškumą rodo ir tai, jog prieš pat atvykstant V.Putinui laisvės kovotojai surengė keliolika išpuolių prieš rinkimų apylinkes ir milicijos bei armijos postus pačiame Grozne, kur kiekviename žingsnyje pilna iki dantų ginkluotų rusų kariškių. Pats rusų okupacinės armijos vadas gen. mjr. Ilja Šabalkinas pripažino, kad čečėnų kovotojai per šiuos užpuolimus nukovė keliolika rusų kariškių ir milicininkų. Tačiau iš tiesų okupantai patyrė kur kas didesnių nuostolių. Apskritai Grozne - nepaprastoji padėtis. Gatvėse patruliuoja tūkstančiai rusų kareivių ir milicininkų. Visur stovi tankai ir šarvuočiai. Visiškai uždaryta siena su kaimynine Ingušija. Ir esant tokiai padėčiai Rusijos prezidentas visam pasauliui skelbia demokratinius Čečėnijos "prezidento" rinkimus. Didesnį absurdą sunku ir įsivaizduoti. Deja, Vakarų sostinėse, ypač Berlyne ir Paryžiuje, tylima. Ir Prancūzijos prezidentas Žakas Irakas, ir Vokietijos kancleris Gerhardas Šrioderis apsimeta nematantys to, kas vyksta Čečėnijoje, nenorėdami gadinti nuotaikos savo "geriausiajam bičiuliui" Volodai iš Maskvos.

Jonas BALNIKAS

Vilius BRAŽENAS

Kam ir kodėl reikalingi "tautos gelbėtojai"?

(atkelta iš 2 psl.)

"Pinigų darymo" būdai – ne šio rašinio tema. Tačiau, pasak žinomo politiko, ir Petraičio arkliai aišku, kad skurdžiui, taikančiam ar brukamam (!) į naujai apsišėkusio "pranašo – tautos gelbėtojo" vaidmenį, niekada nepasiseks juo tapti.

"Gelbėtojas" nebūtinai turi būti talentingas. Talentingo žmogaus kalba lengvatikiams gali būti per daug sudėtinga, sunkiai suprantama. "Gelbėtojas" turi kalbėti trumpai, aiškiai, paprastai, vaizdingai, dažnai kartodamas mintinai iškalbas frazes. Vienas iš žmonių kvailinimo teorijos dėsnių byloja – pakartojus melą šimtą kartų dažnam jis virsta tiesa. Tuo ir naudojasi. Daugelį rinkėjų patraukia ne filosofiniai pasvarstymai apie Europos Sąjungos teikiamas galimybes pagerinti gyvenimą ar šnekos apie painius rinkos ekonomikos dėsnius, kainodarą ir bankininkystės vingrybes, o emociinga kalba apie nepriteklus, šių negerovių kaltininkus, sugriovusių sovietinę sistemą, ir jokių abejonių nekeliančius tvirtus pažadus visa tai kaipmat išgyvendinti.

"Gelbėtojui" leidžiama skirti tik dvi spalvas: juoda ir baltą. Ir šiukštu – jokių atspalvių. Visa, kas buvo sukurta atkurtos nepriklausomybės metais ir dar tebeegzistuoja – juoda ir atmetina. Šviesu ir balta – tai, ką žada naujasis "pranašas". Lengvatikiams įperšami šampai, pavyzdžiui, "nusibodo laukti 14 metų, kol kas Lietuvoje pasikeis", "tradicinės partijos parodė visišką nesugebėjimą valdyti šalį", "visi valdininkai korumpuoti" ir pan. Nenoras ar negebėjimas matyti tikrosios padėties? Tačiau smegenų pudrinimo pasekmės akivaizdžios.

Pseudopranašas niekada neabejoja savo skelbiamų teiginių tikrumu ar įgyvendinimu, tačiau savo "argumentus" verčia aukštyne kojomis, jei to reikalauja scenarijus, pavyzdžiui, "demokratija be partijų – pati tikriausioji demokratija", "demokratiją gina tik mano partija, visos kitos vien tik apgaudinėja rinkėjus".

"Gelbėtojas" turi nė trupčio neabejodamas žadėti daug ir būtent to, ko rinkėjai pageidauja: padidinti pensijas, panaikinti nedarbą, su-

teikti arba pagerinti būstą, padvigubinti atlyginimus ir visa kita, ko prašo ar gali paprašyti rinkėjai. Dažniausiai kandidatas į "pranašus – gelbėtojus" nėra visiškai nesuvokėlis. Jis žino, kad pasiekus "Centro" nurodytą tikslą – laimėjus rinkimus visi duotieji pažadai išsisklaidys kaip dūmas. Nei ekonomikoje, nei socialinėje sferoje nei pasakų, nei stebuklų nebūna. Tai ne kartą įrodė lietuviškoji Margaret Tečer – eurokomisarė gerbiamoji Dalia Grybauskaitė. Žinoma, po Seimo rinkimų išryškėtų ir kitas tikslas – būtų galima kaltinti "šamokslu", pavyzdžiui, savo oponentus, neva sutrukdytusius realizuoti neįgyvendinamus tuščius pažadus. Priklausomai nuo planuojamos destrukcijos eigos, demokratiškai išrinktas naujasis Seimas, tikriausiai tik jo dalis, galbūt kurį laiką nesuvoktų, jog "dirba tamsoje" ne savo valstybės, o Rusijos interesų naudai.

Dideli svetimi pinigai, juodi tikslai – didelė grėsmė, bet lygiai taip pat nemažesnė ir rinkėjų pilietinė atsakomybė.

**Edmundas
SIMANAITIS**

Kiek nuolaidžiausime?

(atkelta iš 1 psl.)

Šio įstatymo 2 str. 4 punkte buvo pavesta Lietuvos Respublikos Vyriausybei inicijuoti derybas, kad Rusijos Federacija atlygintų SSRS okupacijos padarytą žalą.

Vadovaujantis Vyriausybės 2000 m. spalio 25 d. protokoliniu pavedimu, žalos klausimas 2001 m. sausio 20 d. Nidoje ir 2001 m. kovo 22 d. Maskvoje buvo iškeltas Lietuvos ir Rusijos tarpvyriausybinių komisijos pirmininkų susitikimuose. Siūlyta SSRS padarytos Lietuvai žalos atlyginimo klausimą įtraukti į komisijos posėdžių darbotvarkę. Rusijos pusė nesutiko su šiuo siūlymu.

Nepaisant šios Rusijos pozicijos, Lietuvos ir Rusijos derybose ir toliau bus siekiama teisėtų Lietuvos reikalavimų patenkinimo kartu išlaikant konservatyvų Lietuvos ir Rusijos santykių pobūdį, kuris leidžia spręsti kitus aktualius dvišalius klausimus."

Įdomu, kuo motyvuoja Rusija atsisakydama svarstyti žalos atlyginimo klausimą.

Juk ir ji pareikalavo, kad Vokietija atlygintų nuostolius, be to, dar ir šiandien laiko okupavusi Karaliaučiaus - Lietuvos etninių žemių kraštą, nors šis buvo atiduotas SSRS administruoti tarptautiniu susitarimu tik 50 metų. Rusijos piliečiai gauna iš Vokietijos kompensacijas už prievartinį darbą jos teritorijoje, tačiau tokios teisės nenori pripažinti Lietuvos piliečiams, dešimtmečius dirbusiems Rusijos šachtose, statybose, tundroje ir taigoje priverstinius darbus. Lietuvos Vyriausybės neryžtingumas ir nuolaidžiavimas Rusijai jau sukėlė daug nelaimių 1939-1940 metais. Nereikia pamiršti istorijos pamokų. Kokio lygio bus siekimas "išlaikyti konstruktyvų Lietuvos ir Rusijos santykių pobūdį" mūsų laikmečiu? Matome, kokie jie "konstruktyvūs" sprendžiant naftos telkinio D-6 eksploatavimo prie Nidos klausimą, matome Lietuvos diplomatų stumdymą, kaltinimą šnipinėjimu ir kita. Santykiai konstruktyvūs tik tada, kai tenkinami imperi-

niai Rusijos apetitai.

Tenka konstatuoti, kad kol Lietuvos Vyriausybė žalos atlyginimo klausimą mato kaip antraeilį ar trečiaeilį, o teisėtus Lietuvos reikalavimus patenkinti siekiama nuolankumu, referendumo nutarimas ir įstatymas "Dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo" liks tik dar vienu nusilenkimu "vyresniajam broliui". Laikas atsikratyti vasalo sindromo ir pareikalauti to, kas teisėtai priklauso. Nebijant užrūstinti ambicingos kaimynės reikia kelti klausimą tarptautinėse organizacijose. Jei 1990 m. Seimui ir V.Landsbergiui būtų pritrūkę ryžto ir drąsos paskelbti, kad atkuriamą Lietuvos nepriklausomybę, šiandien tik svajotume apie nepriklausomą Lietuvą, kuri eina tegu ir duobėtu keliu, bet pirmyn, į geresnį gyvenimą. Nepamirškime, kad duobės mūsų kelyje kasamos borisovų, paleičikų, uspaskichų ir panašių kastuvais.

**Lietuvos Sąjūdžio
tarybos pirm. pav.
Algirdas BLAŽYS**

Pakelti Lietuvą "iš apačios"

Didvyrių dėka turime Nepriklausomą Lietuvą. Daug yra pasiekta, dar daug reikia atlikti, kad matytume Antrąją Lietuvos Respubliką tiesiam kelyje į šviesią ateitį. Lietuvai šiandien reikia patriotų kovotojų kovai šios dienos fronte ir šių dienų politiniais ginklais. Patriotai turėtų pasinaudoti laisve pilietinei bei tautinei pareigai atlikti.

Nei Vilnius, nei kiti didieji miestai vieni patys neišspręs didžiųjų Lietuvos problemų. Ir sostinei, ir didiesiems miestams, kaip ir juose besigrumiantiems kai kuriems sąžiningiems politikams ir visuomenės veikėjams, labai reikia moralinės ir pilietinės paramos iš Lietuvos provincijoje pasklidusių patriotų. Tad pakelkime Lietuvą "iš apačios". Ir SSRS galios pamatus pakirtęs JAV prezidentas Ronaldas Reiganas nebuvo kieno nors pastatytas iš viršaus, o iškeltas JAV provincijoje pasklidusių mažesnių, kai kur į didesnes išsiplėtusių patriotinių grupelių, klubelių, veiklos branduolių, pavienių asmenų.

Taigi būtina burtis iš pradžių į nedidelius, penkių ar dešimties narių, veiklos branduolius. Jie turėtų būti politiniai, bet nebūtinai partiniai, net gal įvairių tautinių krikščioniškų partijų veiklius narius suburiantys "klubai", "bendruomenės", "komitetai" ar kas bebūtų. Juose būtų svarstomi ir vykdomi darbai Tėvynei padėti, o ne eikvojamas laikas ir energija skaičiuojant, kas kada buvo ir yra negerai.

Kadangi, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją, Seimas yra svarbiausia valdžios institucija, būtina sukaupti dėmesį šį rudenį vyksiantiems Seimo rinkimams. Lietuvos krepšininkai nebūtų tapę čempionais, jei nebūtų iš anksto treniravęsi. Vadinasi, ir Lietuvos patriotai nieko nelaimės, jeigu iš anksto "nesitreniruos" rinkimams ir "netreniruos" savo aplinkos. Tai ypač gerai gali padaryti krašte pasklidę veiklos branduoliai.

Veiklos branduolių veikimo galimybės.

Nuolat, kiek galima dažniau, susirinkti informacija ir idėjomis pasidalinti bei būtiną veiklą suplanuoti.

Branduolys galėtų:

1. Atsiliepti grupės vardu arba pavieniui protestu ar pagyrimu į žiniasklaidos

veiklą: a) vietinėje, b) rajoninėje, c) respublikos žiniasklaidoje.

2. Įtraukti į patriotinę veiklą: a) politines partijas, b) politikus ir visuomenininkus, c) valdžios institucijas, d) intelektualus.

3. Suburti kaimynus jų priemiestyje ar seniūnijoje į veiklos branduolius.

4. Suorganizuoti paraprijų narius steigti prie paraprijų komitetus, kurie gintų Bažnyčią nuo šmeižtų ir puolimų. Šitaip daugiau katalikų įsitrauktų į patriotinę veiklą. Lankydamasis Lurde Popiežius "kalbėjo apie tai, kad Bažnyčiai būtina aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime". (Lietuvos aidas, 2004 08 16)

5. Rašyti (asmeniškai ar branduolio vardu) laiškus redakcijoms ir dalyvauti telefonu radijo ir televizijos laidose.

6. Padauginti ir platinti vertus dėmesio trumpus straipsnius iš spaudos. Surasti rėmėjus, kurie padengtų veiklos išlaidas. (Kai kurie turi pinigų, kiti – laiko platinti lapelius.)

7. Prireikus organizuotai aplankyti laikraštį, įstaigą, mokslo instituciją su pasiūlymais ar pageidavimais.

8. Kviesti į susirinkimus pranešėjus. Gal ir iš politinių partijų. Jie pristatytų programą (be propagandos ir kitų niekinimo).

9. Skatinti politiką išmanančius piliečius stoti į patriotines politines partijas pagal pasirinkimą. Taip partijas papildytų veiklūs nariai.

10. Remti ir platinti patriotinę spaudą.

11. Į konkrečią veiklą įtraukti jaunimą, kuris neįtraukiamas tuščiomis kalbomis.

Aišku, kad kiekviena branduolys iš galimų veiklo būdų pasirinks tik vietinemi sąlygomis įmanomus.

Branduoliai turi būti pasiruošę veikti savarankiškai vadovaudamiesi savo galvomis, be nuorodų ar paraginimų "iš aukščiau". Nebent pati pradžia sukuria sąlygas turėti ryšius su koku nors centru.

Būtina veikti atsakingai pagal įstatymus ir etiką.

Nepamirština liaudies patarlė: "Ne šventieji puodu lipdo". Su pasišventimu aš galvotai veiklai panaudota net mėnesio iki rinkimų laikas gali teigiamai paveikti Seimo rinkimus. Nepamirština išmintis: "Ir mažas kupstas didelį vežimą verčia".

Tad Tėvynės labai pakelkime Lietuvą "iš apačios"

Kelias į Laisvę

(atkelta iš 1 psl.)

žė jonaviškiai.

Aidint KASP S.Dariaus ir S.Girėno 2-osios rinktinės karių saljutui ji buvo perduota kauniečių ir rajono žmonių atstovams. Šie ją po trumpų iškilmų išvežė Baltijos kelio trasa, kur už septynių kilometrų laukė zarasiškiai.

Šv. Mišios buvo aukojamos Šilų bažnyčioje. Po to dalyvių su vėliavomis eisena iš miestelio patraukė į Baltijos kelią prie koplytstulpio. Čia toliau buvo klausomasi žmonių kalbų, meno kolektyvų dainų, mielai fotografuojamasi istorinei nuotraukai. Žemės, kurioje stovi koplytstul-

pis, šeimininkas Vytautas Fedejevas linkėjo ši nuostatų vienybės jausmą išlaikyti visą gyvenimą. Kauno jungtinis sveikatos klubas, atbėgęs 15 kilometrų, prie koplytstulpio atnešė Latvijos ir Estijos vėliavas ir ugnį. Prie uždegto laužo dar ilgai netilo dainos. Džiugu, kad dalyvavo daug vaikų ir jaunimo.

Audronė KAMINSKIENĖ

Eisena Baltijos kelio trasa

Šiluose, prie koplytstulpio

Tėvynė – nesibaigianti giesmė

...jau gali skambėti kiekvieno širdyje, kiekvienoje bažnyčioje, mokykloje, kiekviename kultūros židinyje, kiekvieno tikinčio lietuvių namuose, nes Antano Paulavičiaus dainos, giesnės, "Lietuviškos Mišios" mažintos garso kasetėje ir kompaktinėje plokštelėje. Jo atų leidinys "Prisikėlusiai tėvynei", pasirodęs 2003 m., probuotas Kauno arkivyskujos, įgavo garsinį pavidalą. Tik ką pasirodžiusi poeto ir kompozitoriaus A.Paulavičiaus kompaktinė plokštelė dėmėjai: Rasa ir Kazimieras Markevičiai) savito stiliaus, labai artima mūsų aukštaičių širdžiai lyrikai. Negalima išžavėti jo dainų bei giesnių melodingumu, giliu dvasingumu.

Daug dainų sukurtas Brazdžionio tekstais. Čia kompozitorius įamžino tautiškai Pranašo ilgesingą "Velyhimną", Kaunui dedikuotą didžiojo Poeto viltį "Ypačiai", nuostabaus grožio

odę "Lietuvos motina", kurią atlieka žymus solistas D.Sadauskas. Širdį verianti ir daina "Žalias vėjas" (žodžiai P.Širvio). Paties kompozitoriaus tekstai savo nuoširdumu nenusileidžia kitiems poetams. Jis pats, ištvėręs tremtį, žino, kas yra gimtinė. Todėl dainoje "Malda gimtinei" meldžia: "Debesėli baltapūki, kur skrendi tu iš namų, tu paklok man patalėlį – čia užmigsiu amžinai..." O jo giesmėje "Marija – Aušros žvaigžde" atgyja vaikystės dienų gegužinių pamaldų šventas Marijos paveikslas.

Visų minėtų dainų, įrašytų skirtingu laiku, atlikėjai yra gerai žinomi mūsų šalyje: Kauno jėzuitų bažnyčios choras (meno vad. A.Mišekis), vyrų choras "Perkūnas" (meno vad. P.Jurkonis), solistai Vincentas Kuprys, Tomas Ladiga, Danielius Sadauskas, Giedrė Jakelaitytė, Klaipėdos muzikinio teatro solistai Gitana Lapinskaitė ir Artūras Kozlovskis, taip pat

paties A.Paulavičiaus vadovaujami kolektyvai – farmacininkų moterų ansamblis "Salvija" bei vyrų ansamblis "Girių aidas". Profesionalūs ir akompaniatoriai: Lietuvos muzikos akademijos doc. Melita Diamandidi, tos pačios akademijos dėstytoja žymi vargonininkė Renata Marcinkutė bei talentingas pianistas Povilas Jaraminas, taip pat muzikos ansamblis "Ainiai" ir kt. Tik įsidėkite plokštelę į grotuvą, pasiklausykite ir įsitikinsite, kaip viskas čia meniška, lietuviška ir miela.

Savo lyrinės poezijos, muzikos stilių A.Paulavičius meistriškai ir su įkvėpimu perkėlė į svarbiausią sakralinės muzikos formą "Lietuviškas Mišias". Taip gimė kūrinys gimtąja kalba, liaudies dainų intonacijomis išreiškiantis visos tautos jausmus. Tai Pagarba, Meilė, Dėkingumas mūsų kryžkelėse rymančiam Rūpintojėliui.

Vytautas KAIRYS

Nutautinimas tęsiamas ir dabar

(atkelta iš 1 psl.)

Pagrindinė disputų ašis: istoriniu rakursu išsiskverbti į praecities klodus ir sudėlioti visus taškus. Vienas jų, ir pats opiausias, kodėl iki šiol Lenkija nepripažįsta, kad Armijos krajevov partizanų daliniai vykdė Lietuvos gyventojų genocidą ir net 16 mėnesių dalis krašto buvo okupuota lenkų. Kalbėta apie švietimo, kultūros bei visuotinio nusiteikimo tendencijas Pietryčių Lietuvos rajonuose - Šalčininkuose, Švenčionyse, Trakuose, Vilniaus rajone, Visagine.

Lenkija niekada neprisi-pažino okupavusi Lietuvos žemes ir neatsiprašė lietuvių tautos už Armijos krajevov veiklos padarinius. Šios konferencijos metu priimtas deklaracija numatoma pateik-

labai svarbu rasti liudytojų ir išklausti jų pasisakymus, iš jų žmonių gauti paliudijimų apie Armijos krajevov padarytas niekšybes", - sakė K.Garšva. Tų žmonių pasakyti ar pateikti raštu paliudijimai turėtų atsijoti tai, kas vis dar dirbtinai primetama Lietuvos vietinei rinktinei, kuo ji neteisėtai kaltinama: kolaboravimu su vokiečiais, nekaltų žmonių žudymais ir t.t.

Konferencijoje kalbėjo J.Tonkūnas, Armijos krajevov aukų klubo narys: "Atsiprašyti nuskriaustojo - nėra savęs pažeminimas. Tai garbinga. Lenkijai pareikalavus Rusija atsiprašė už belaisvių karininkų žudynes Katynėje, Sovietų sąjunga pasmerkė Molotovo-Ribentropo paktą... Tai kodėl Lietuvai taikomi "kiti" standartai?"

Įdomių samprotavimų pateikė "Vilnijos" draugijos narys A.Marcinkevičius, Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras A.Patackas, menanti Armijos krajevov veiksmus ir elgesį bei visus istorinius vingius Lietuvos generalinio konsulato Vilniuje, Lietuvos Vyriausybės Vilniaus miesto ir krašto (1939) įgaliotinio darbuotoja, "Vilnijos" draugijos narė B.Federavičienė. Ji sakė: "Yra dokumentų, kur aiškiai

"Vilnijos" draugijos pirmininkas hum. m.dr. Kazimieras Garšva

ti Prezidentui V.Adamkui, Seimo pirmininkui A.Paulauskui, ministrui pirmininkui A.Brazauskui. Jose išdėstytas požiūris dėl valstybinės kalbos vartojimo tautinių mažumų gyvenamuose rajonuose, dėl nekonstitucinio siūlymo papildyti lietuvių kalbos abėcėlę kai kuriomis lenkiškomis raidėmis, dėl Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos įstatymų taikymo Vilniaus, Šalčininkų, Trakų, Švenčionių r. bei Visagine ir dėl Armijos krajevov veiklos Lietuvoje vertinimo. (Šią deklaraciją spausdinsime atskirai - red.)

"Vilnijos" draugijos pirmininkas K.Garšva kvietė kalbėti tuos žmones, kurie ne vadovėliuose perskaitė apie tai, jog Lenkija turėjo rimtų pretenzijų "Vidurinę Lietuvą" prijungti prie Lenkijos, ir apie Armijos krajevov žvėriškus siautėjimus, o patys dalyvavo mūšiuose arba matė savo akimis nukankintus ir išniekintus žmones. "Mums

apibūdinti Armijos krajevov veiksmų Lietuvoje tikslai: kuo daugiau sunaikinti lietuvių Vilniaus krašte. Išsireikalaukime, suraskime tuos dokumentus ir naudokime kaip kaltės įrodymo paliudijimą. Tik jokia būdu neprivalome šiandien lenkų atsiprašyti. Tai mes nuo jų nukentėjome. Nepraraskime tautinės savigarbos."

Konferencija tikisi teigiamų poslinkių sprendžiant vieną opiausių klausimų, padaromų ir supratimo analizuojant Armijos krajevov ir Lietuvos vietinės rinktinės istorines sankirtas ir kad visiems laikams bus užkastas karo kirvis. Tikisi aukščiausių valdžios instancijų pritarimo, kad galima būtų pareikalauti, jog valstybinę lietuvių kalbą pagal Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją pripažintų visos tautinės mažumos, esančios Lietuvoje, ir ją vartotų.

Aušra ŠUOPYTĖ
Audronės Kaminskiėnės
nuotr.

Kur nuvažiavo traukinys

1948-ųjų gegužę kartu su kitais buvo ištremta ir Jono KISIELIAUS, gimusio 1927 m. netoli Raseinių, šeima. Jie pateko į Krasnojarsko kraštą – Igarką. J. Kisielius, turėjęs rašytojo talento gyslelę, tremties kryžiaus kelius, išgyvenimus ir skausmą aprašė apy sakijoje „Kur nuvažiavo traukinys“.

Šiomet Jonas Kisielius iškeliavo į Amžinybę. Liko liūdėti žmona, artimieji.

Skaitytojams pateikiame keletą LPKTS Jurbarko sk. atsiųstų J. Kisieliaus kūrybos ištraukų, kurios buvo išspausdintos Jurbarko laikraštyje „Šviesa“.

Kaip mes išvažiuome

Už ką buvome ištremti iš gimtojo krašto?.. Taip ir liko visam gyvenimui nepajėgiamas išspręsti klausimas, neįveikiama mįslė. Ir tik dabar, kada papūtė gaivesnis vėjelis, mes, buvę tremtiniai, galime savo prisiminimais pasidalyti su tautiečiais, nors, tiesą pasakius, dar ir dabar dalis mūsų vengia šiuo klausimu ką nors konkrečiau pasakyti. Dar per daug gyvi tų juodųjų laikų užgauliojimai, grasinimai, dar toks didelis baimės jausmas. Iš tiesų už ką?! Už ką jie mus taip kankino, tyčiojosi, įžeidinėjo? Tik vieną prieiną išvadą: tik už tai, kad mes gimėme lietuviais, mylėjome savo kraštą, savo kalbą, savo papročius.

Tėvas, kiek prisimenu, gyveno labai skurdžiai, turėjo 14 ha žemės. Iš jų tik 7 ar 8 ha dirbamos, ir ta jo sūriu prakaitu atkovota iš miško. Vargo, plūkėsi savo sklype lyje nuo saulutės užtekėjimo iki vėlyvos nakties. Trūkdavo ir drabužių, ir apavo, ir mokyklos lankymą tekdavo atidėti. 1944 m. vasarą atsiritusi karo banga iki pamatų nušlavė ir gimtinės pastatus. Liko tik vienas tvartelis, kuriame grįžę iš evakuacijos, fronto bangai nusiritus toliau į Vakarus, laikinai įsikūrėme. Bet čia vėl nauja nelaimė: šiaudinis tvartelio stogas užsidegė nuo iš kambarėlio laikinai išvesto kamino ir visas sudegė. Ir tik dėl gerų kaimynų, užjautusių mus nelaimės valandą ir padėjusių, šiaip ne taip išvengėme sunkesnių komplikacijų. (...)

Tokią vargingą šeimą kaip mūsų į Sibirą tremti galėjo tik bukagalvis, bejausmis, be sąžinės jausmo, sužvėrėjęs žmogus. (...)

Taigi prasidėjo mūsų šeimos kryžiaus kelias į Sibirą. Tėvas, jau persiritęs į antrąją savo gyvenimo pusę, pamotė, du mažiukai broliukai ir dar mažesnė sesutė, gimę 1944, 1946 ir 1947 m., brutalia jėga buvo sumesti į vežimą ir atvežti į Viduklės geležinkelio stotį. Vagonas, į kurį buvome sukišti, paženklintas 28 numeriu, buvo vidu-

ryje ešelonu. Tokių vagonų buvo apie 60, o į juos sausakimšai sugrūsta po 20-30 žmonių. Kiekviena šeima dar buvo pasiėmusi ką nors iš namų – grūdų, miltų, kruopų. Vagonuose buvo įrengti gultai.

Tą nelemtą sekmadienio rytą mūsų, tremtinių, ešelonas įvažiavo į Baškirijos Autonominę Respubliką. Traukinys įvažiuodamas į stotelę ant pervažos susidūrė su ten stovėjusiu kitu traukiniu.

Tai įvyko Diumovio stotelėje, netoli nuo Baškirijos sostinės Ufos. Įvykus katastrofai po kurio laiko prie vagonų atbėgo ešeloną lydėję konvojai. Jie atidarė vagonų duris ir prašė visus, kurie gali, padėti nelaimės ištiktiems saviesiems. Kada atbėgome į patį įvykio centrą, iš siaubo tiesiog žado netekome: sudaužytuose vagonuose kraujo klane gulėjo vieneri vaikų, kitur tėvų kūnai. Kilo didžiausias sąmyšis, šauksmai, ašaros, riksmas. Pačiame riksmo sūkuryje prie sudaužytų vagonų atėjo ir ešelonu viršininkas, majoras viena stikline akimi, ir pirmiausia užsipuolė, kodėl jie išleido žmones į pagalbą nukentėjusiems padėti. Net davė komandą, kad būtume uždaryti atgal į vagonus. Čia jau neišlaikė iki kraštutinumo įtempti nervai ir vienas iš nukentėjusiųjų stvėrėsi kirvio. Rūstus majoras lyg žiurkė spruko po vagonais ir jo daugiau nematėme. Katastrofos vietoje mūsų ešeloną išlaikė parą. Prie geležinkelio pervažos buvo iškasta gili duobė, kurioje sutilpo 25-30 žmonių palaikai. Prie kapo išdygo greitomis sukaltas balto beržo kryžius. O mūsų ešelonas vėl riedėjo pirmyn: Čeljabinskas-Omskas-Novosibirskas-Tomskas ir galų gale Krasnojarskas...

Igarka

Krasnojarske išbuvome apie savaitę. Apygyvendino buvusiuose japonų belaisvių lageriuose. Kada buvo duota komanda pasikrauti, vėl sukrovėme savo skurdžias maisto liekanas ir buvome atvežti į prielauką prie Jeni-

sejaus. Čia jau mūsų laukė laivas „J. Stalinas“, kuris po kelių dienų – tai buvo liepos 1 d. – atvežė į vergų ir vergijos miestą Igarką.

Iš karto į akis krito keistas vaizdas: mediniai šaligatviai, medinis grindinys. Kadangi buvo liepos pradžia, tai saulė jau nebeišeidavo iš horizonto ir senesnieji žmonės, to niekad nematę, poringavo, kad čia pasaulio pabaiga, kad čia esančios dvi saulės...

Mus sutiko vietiniai valdžios organai. Laikiniai apgyvendino buvusiam klube. Atėjo, perskaitė įsakymą, kad turėsime kas savaitę ar dvi registruotis spec. komendantūroje, o atvežti esame visam laikui, kaip pavojingi „tėvynei“ nusikaltėliai.

Į Igarką atvyko trys tremtinių ešelonai. Juose tilpo Raseinių, Kauno ir Ukmergės apskričių tremtiniai, apie 3000-3500 žmonių. Vėliau žiemą lėktuvais, vienintele tuo metu susisiekimo priemone, buvo atvežta žmonių iš kitų vietovių, daugiausia vyrų. Juos atskyrė nuo savų šeimų.

Po keleto dienų buvome įdarbinti miško apdirbimo kombinate. Uždarbis buvo apie 70-80 rub. per mėnesį. Jo neužtekdavo netgi maistui. Pirmomis savaitėmis didžiausia problema buvo nusipirkti duonos. Vietinė kepykla nepajėgdavo aprūpinti, prie duonos parduotuvės išaugdavo didžiausios eilės. Eidavome stoti į eiles ir mes, trys suaugę žmonės: tėtis, mama ir aš, o trys mažiukai likdavo namuose. Dažniausiai gaudavome tik vienas – vieną kepaluką duonos. Prisimenu, mama dalydavo į tris dalis: man su tėte dvi, o sau su vaikais – vieną. Jūs, girdi, dirbate. O ar jie nenorėjo valgyti pasilikę namuose?! Ypač mažiukai, dar augantys kūdikiai. Sapnuose niekas nesisapnuodavo, išskyrus maistą, atsargos jau buvo visos pasibaigusios. Bado šmėkla atvirai žvelgė į mus. Naktį keldavomės, užkąsdavome keletą kąšnių duonytės, o rytą pasrėbė avižinių kruopų sriubos eidavome į darbą.

(keliamo į 7 psl.)

Jonas KISIELIUS

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Povilas Vytautas Pelekas 1922-2004

1943 m.

Gimė Latarėnų k., Troškūnų valsč., ūkininkų šeimoje. Dirbo tėvų ūkyje. 1944 m. Povilas su broliu suimti, vežami į frontą pabėgo. Grįžo į savo kraštą, slapstėsi, turėjo ginklą, palaikė ryšį su partizanais. 1947 m. abu broliai legalizavosi. 1949 m. ištremti į Irkutsko sr., Baikalo ežero Alchono salą. Tremtyje vedė likimo draugę. 1958 m. su šeima ir artimaisiais grįžo į Lietuvą. Dirbo kolūkyje, Lietuvai tapus laisvai – savo ūkyje.

Palaidotas Troškūnų kapinėse.
LPKTS Anykščių skyrius

Jonas Vytautas Pakštas 1921-2004

Kilęs iš Šeduvos vietovės. Baigė Šiaulių gimnaziją ir Tallat Kelpšos muzikos mokyklą. 1944 m. įstojo į LVR karo mokyklą Marijampolėje. Artėjant frontui 1944 05 16 vokiečiai apsupo mokyklą, kursantai internuoti ir išvežti į Vokietiją, Fesbergo karinį aerodromą. Okupavus sovietams, už tarnybą LVR buvo išvežtas dirbti į Kuzbaso-Stalinsko metalurgijos kombinatą. Grįžęs į Lietuvą apsisistojė Šeduvoje. 2000 m. įstojo į LVRK sąjungos Šiaulių skyrių.

Palaidotas Šeduvos kapinėse.
Užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LVRKS Šiaulių skyrius

Zosė Birgiolienė 1929-2004

Gimė Raseinių r., Plikių k., valstiečių šeimoje. Buvo partizanų ryšininkė, suimta. Kalėjo Balchašo lageriuose, o po tremties Igarkoje sugrįžo į Lietuvą ir apsigyveno Pasky-nų k., Simkaičių aps.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Jurbarko skyrius

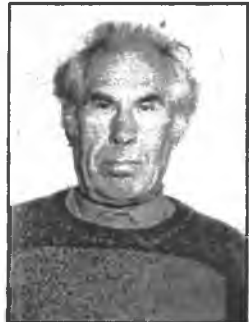

Juozas Mozūraitis 1925-2004

Gimė Švendriškių k., Skirsnemunės apyl., Jurbarko r., darbštaus žemdirbio šeimoje. Šeimoje augo 4 vaikai. Tėvas buvo 1918 m. savanoris. Juozas mokėsi Skirsnemunės prad. mokykloje, vėliau – Jurbarko gimnazijoje. 1941 06 14 šeima ištremta. Grįžęs iš tremties 1958 m. gyveno Skirsnemunėje. Vedė, išaugino dukrą ir sūnų. Nuo 1990 m. – LPKTS Jurbarko sk. narys, tarybos narys. Prisdėjo statant paminklus žuvusiems partizanams.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir vaikus su šeimomis.

LPKTS Jurbarko skyrius

Adolfas Vitkauskas 1941-2004

Gimė Kelmės r., Kražių apyl., Kupšelių k., ūkininkų šeimoje. Šeimoje – penki vaikai. Mokėsi Pakražančio prad. mokykloje, iš kur stribai išsivedė. Šeima ištremta į Krasnojarsko kr. Visi 1959 m. grįžo į Lietuvą. Adolfas dirbo, įsigijo inžinieriaus spec. Kartu su žmona išaugino dukrą ir sūnų. Buvo LPKTS valdybos narys. Rūpinosi savo likimo broliais.

Palaidotas Ginkūnų kapinėse.

LPKTS Šiaulių sk. taryba

Pranciška Grigaliūnaitė-Petrauskienė 1932-2004

Gimė Skamarakų k., Biržų r. Ištremta 1949 03 05 kartu su motina ir broliu į Čeremchovor., Irkutsko sr. Dirbo įvairius darbus statybose. Grįžo į Lietuvą 1960 m., apsigyveno Kaune. Buvo LPKTB narė.

Palaidota Karmėlavos kapinėse, Kauno r.

LPKTB Kauno skyrius

Kur nuvažiavo traukinys

(atkelta iš 6 psl.)

Kol dar duonos būdavo, rusai tvarkydavo eilę, kad be eilės niekas neitų. Tačiau kada ji jau baigdavosi, nepaisant jokių protestų ir skundų, duona per mūsų galvas būdavo paduodama tik rusams. Pardavėjas šypsodamasis sakydavo – imk, Ivanai ar Maksimai, o jūs, fašistai, nepadvėsite, o jei padvėsite, tai mažiau jūsų bus.

Vis dažniau ir dažniau lydėdavome į tundroje, už naujojo miesto, esančias kapines savuosius tautiečius. Mirė maži, mirė pagyvenę, mirė ir pačiame jėgų žydėjime gyvenimo negandų palaužti vyrai ir moterys. Per 10 metų Igarkos tundra priglobė trečdalį mūsų tautiečių. Užpuolė šiaurės liga – cinga, nes čia, Šiaurėje, labai trūko vitaminų, visi produktai būdavo džiovinti. Pradėjo klibėti dan-

tys, skaudėjo galvą, svaigindavo miegas. Gydytojai partardavo valgyti žalias bulves, česnakus, svogūnus, bet čia niekas neaugo ir nieko nebuvo, išskyrus šaltį, ledą, sniegą ir didžiausią nuovargį.

Čia, Igarkoje, buvo visų ištremtųjų koncentracijos lageris ir jame pabuvojo visų respublikų atstovai. Sutikome ir latvių, išvežtų iš tėvynės dar 1941 m., estų, ukrainiečių, gruzinų, armėnų, kazachų. Daugiausia buvo kalmukų. Jų visa respublika, frontui artėjant prie Volgos, buvo nušluota nuo žemės paviršiaus ir atvežta į Igarką. Igarkoje buvo labai didelis medžio apdirbimo kombinas. Miško medžiagų atplukdydavo karavanais Jenisejumi iš Krasnojarsko srities miškų. Kai baigiantis žiemai į fabriką padavėme iš paskutinių rietuvių miško medžia-

gą, pamatėme žmonių kaukolėmis nuklotą didžiausią žemės plotą. Paaiškėjo, kad tai išmirusios kalmukų tautos kapinės, ant kurių buvo surintotos medžių rietuvės.

Kada mirė "didysis vadas", tėtė dirbo užšaldymo stotyje. Nuėjusį į darbą vietiniai "patriotai" užsipuolė, kodėl jis neverkia. Buvo mes ta replika – visi lietuviai fašistai, jiems "vado" negaila.

Visa tai liko kaip sunkus košmariškas sapnas. Dabar bandoma atitaisyti šią klaidą. Tačiau kiekvienas protaujantis supranta: mums, buvusiems tremtiniais, moralinė skriauda neištaisoma – ten, tolimoje Igarkoje, negrižtamai praužo jaunystė, pačios gražiausios žmogaus gyvenimo dienos, sveikata, o daugelis liko amžinai gulėti toje šaltoje svetimoje žemėje.

Pašventintas paminklas partizanams

Kupiškio r., Šimonių sen., prie Puožgirio miško, pašventintas paminklas Algimanto apyg. Algirdo kuopos aštuoniems partizanams: Vladiui Valikonui-Šernui, Bonifacui Dūdai-Pisorui, Domui Matulioniui-Eimučiui, Liuciui Černiui-Laisvūnui, Vladiui Matulionytei-Rozei, Povilui Matulioniui, Petru Vėlniškiui, Povilui Gabrėnui-Šarkiui, Baliui Vaškeliui-Kęstučiui.

Iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Šimonių bažnyčioje. Čia vyko Žolinės atlidai. Ši parapijos šventė buvo labai iškilminga ir graži. Dalyvavo daug žmonių, šv. Mišias aukojo net trys kunigai, tarp jų ir mons. A.Svarinskas. Su vietiniu bažnyčios chorą giedojo ir Panevėžio buv. tremtinių choras "Likimai". Po šv. Mišių Panevėžio choristai buvo pakviesti padainuoti ir miestelio žmonėms bei atvykusiems svečiams. Priešais paminklą šauliams koncertavo Kupiškio miesto pučiamųjų orkestras.

Iš miestelio mašinų kolona pajudėjo prie paminklo partizanams šalia Puožgirio miško. Čia jau laukė Kupiš-

Garbės sargyba prie paminklo

F.Mažeikio nuotr.

kio jaunieji šauliai ir savanoriai, susirinko beveik pusantro šimto žmonių. Paminklą šventino keturi kunigai, žodį tarė mons. A.Svarinskas. Savanoriai iškilmingu saliotu pagerbė žuvusiuosius. LLKS pirm. dim. kpt. J.Čeponis kalbėjo apie tai, kokią kainą jauni žmonės sumokėjo už meilę Lietuvai. Kalbėjo Kupiškio r. meras Apšega, kiti svečiai. Baigiamąjį žodį tarė Algimanto apyg. vadas dim. ltn. J.Kadžionis. Po iškilmių prie paminklo pasidalyti prisimi-

nimais žmonės rinkosi į Šimonių mokyklos valgyklos salę. Statant paminklą daug prisidėjo vietinis seniūnas. Teko išvalyti pamiškę, reikėjo atvežti juodžemio. Aplinką tvarkė jaunieji Kupiškio šauliai, o paminklą statė kartu su savanoriu V.Makutėnu. Esami dėkingi už suteiktas patalpas mokyklos vadovybei. Tikiu, kad šios patriotiško kibirktėlės įžiebė ugny ir jaunimo širdyse.

Antanas ŠIMĖNAS

Atsiliepkite!

Labai norėčiau, kad atsilieptų bendražygiai, 1945 m. kartu kovoję Pakruojo r. Jokubonio miškuose, "Didžiojoje kautynėje" bedugnėje, Aušros būryje. Vadai buvo Ivanauskas ir Juozakas (žu-

vę). Esu Steponas DZVINKA, Stasio, gimęs 1929 m. Siečių k., Pakruojo r.

Rašyti: Steponui Dzvinikai, Žalgirio 79, Panevėžys. Tel. (8-45) 577045.

Nuotr. Steponas Dzvinika

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Klemensas Alionis 1921-2004

Gimė Kaišiadorių r., Pašulių k., smulkaus ūkininko šeimoje. 1942 m. vedė. 1944 m. kaimo po mūšių Klemensas ypač pasižymėjo nukentksmindamas minas. Bendravo su partizanais, aprūpindavo juos ginklais. 1944 m. sumintas. Žmona su vienerių metų sūneliu pasislėpė ir išvengė tremties. K. Alionis 1945 m. nuteistas ir išvežtas į Šelechovo įlanką, kur dirbo Piostraja Drisvos kasyklose. Nebepajėgiantį dirbti pervežė į Magadaną, Berlago spec. lagerį. Čia buvo 18 lagerio stalių cecho vadovu. Stengėsi padėti visiems lietuviams. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Įsikūrė Kauno pakraštyje – po daugelio metų susirinko visa šeima. Aktyviai prisidėjo įamžinant atminimą.

Stanislovas Aleksa 1932-2004

Gimė Šakių aps., Lukšių valsč., Zypliabūdžio k., ūkininkų šeimoje. 1951 m. kartu su šeima ištremtas į Krasnojarsko kr., Beriozovsko r., Kargalos k. Į Lietuvą grįžo 1957 m., vedė buv. tremtinę, užaugino sūnų ir dukrą. Atgimimo laikotarpiu aktyviai dalyvavo Sąjūdžio ir buv. tremtinių veikloje.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukrą ir sūnų su šeimomis.

LPKTB Šakių skyrius

Petras Valinevičius 1922-2004

Gimė Vėriškių k., Radviliškio r., pasiturinčio ūkininko šeimoje. Iki karo padėjo tėvams ūkyje. 1947 m. suimtas už ryšį su Žaliosios rinkt. kovotojais. Nuteistas 10 m. Kalėjo Mordovijos ir Omsko lageriuose. Nuo 1955 m. su šeima gyveno tremtyje – Krasnojarsko kr., Černogorske. Čia sutiko likimo sesę ir sukūrė šeimą. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Šeduvoje. Dirbo Radviliškio r. prekybinėje bazėje sandėlių vedėju – prekių žinovu. Užaugino du sūnus. Nuo 1991 m. buvo aktyvus LPKTS Radviliškio sk. narys. Buvo renkamas į Radviliškio sk. tarybą.

Palaidotas Šeduvos kapinėse.

Užjaučiame žmoną, sūnus su šeimomis, seserį bei artimuosius.

LPKTS Radviliškio sk. taryba

Stasė Ivanauskaitė- Baškauskienė 1920-2004

Gimė Butkiškių k., Žemaitkiemio valsč., Ukmergės aps., 6 asmenų ūkininko šeimoje. 1944 m. gruodžio mėn. įsitraukė į pagrindinę veiklą. 1945 m. padėjo partizanui M. Baškauskui-Vaivai pabėgti iš Ukmergės ligoninės, rėmė ir slaugė partizanus. Gyveno nelegaliai. Ištekėjo už buv. partizano, politinio kalinio. S. Baškauskienei pripažintas Laisvės kovų dalyvės statusas.

Palaidota Ukmergės Dukstynos partizanų kapinėse.

Užjaučiame dukrą, seseris, brolių ir visus artimuosius.

LLKS

Adomas Lukošius 1920-2004

Gimė Rupiekių k., Sedos valsč., Mažeikių r. Nuo 1946 05 15 – Žemaičių apyg. Alkos rinkt. kovotojas. Per 6 partizanavimo metus iki suėmimo 1952 11 10 dalyvavo daugelyje žygių ir susirėmimų. Viename jų žuvo sužadėtinė, o jų dukrelę užaugino svetimi žmonės. Suimtas, nuteistas 25 m. lagerio ir 5 m. tremties. Kalėjo Mordovijos lageriuose. Iš tremties grįžo 1967 11 10, bet Lietuvoje gyventi neleido. Išvyko į Latviją, kur Kursaišių girininkijoje išdirbo 27 m. A. Lukošius suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Mažeikių naujosiose kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir gimines.

LPKS Mažeikių skyrius

